

LUBLIN 2017
700 LAT
MIASTA

Urząd Miasta Lublin

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

ul. Złota 2, 20-112 Lublin, tel.: +48 81 466 2650, fax: +48 81 466 2651
e-mail: zabytki@lublin.eu, ePUAP: /UMLublin/skrytka, www.um.lublin.eu

P. Lalke

ISO 9001:2008
FS 583555

MKZ-IN-I.4120.63.2018

Lublin, 7 lutego 2018 r.

Urząd Miasta Lublin

Wydział Inwestycji i Remontów

W związku z wnioskiem z 30 stycznia 2018 roku w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich odnośnie budowy woliery dla pawi i odbudowy altany w przestrzeni Ogrodu Saskiego w Lublinie, Miejski Konserwator Zabytków w Lublinie przedstawia, w oparciu o art. 27 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U.2017.2187 z późn. zm.), wskazania w zakresie planowanych działań.

1. Ogród Saski powstał w 1837 r. na płaskowyżu dawnych Pól Dominikańskich, przy trakcie warszawskim. Jego głównym założycielem i koordynatorem prac realizacyjnych był Feliks Bieczyński. Bieczyński planując architekturę oraz układ przyrodniczy parku opierał się na projektach parków istniejących w innych miastach ze szczególnym uwzględnieniem parku Czartoryskich w Puławach, który był już wtedy w pełni ukształtowany i należał do najpiękniejszych tego typu obiektów na ziemiach polskich. Największym walorem powstającego parku było ukształtowanie powierzchni z licznymi naturalnymi dolinkami stwarzającymi możliwość wprowadzenia wielu gatunków roślin zielnych oraz drzew i krzewów. Zamysłem Feliksa Bieczyńskiego było wkomponowanie w typową dla Lubelszczyzny roślinność nowych, czasem zupełnie egzotycznych roślin. Już w 1840 roku koncepcja Bieczyńskiego musiała ulec pewnym modyfikacjom gdyż park został przecięty nowym traktem prowadzącym w kierunku Wieniawy, który przebiegał wzdłuż obecnej ulicy Długosza. Park uzyskał stan pełnej dojrzałości po roku 1870 jednak swój największy rozkwit przeżywał w latach 1918 – 39. W parku i na jego obrzeżu powstały nowe obiekty małej architektury, do których można zaliczyć: kameralny zwierzyniec, ośmioboczną altanę, nową fontannę, plac zabaw dla dzieci, a nawet tor saneczkowy w rejonie kurhanu z kapliczką. W latach 1945–49 przeprowadzono rewitalizację parku. Wprowadzono nowe nasadzenia oraz dokonano korekty alejek. W następnych latach nie obyło się bez strat w cennym starodrzewie. Największe z nich spowodowała budowa kawiarni „Pod Jesionem” w 1960 roku oraz muszli koncertowej w północno–zachodniej części parku.

W lutym 2012 roku rozpoczęto gruntowną rewitalizację Ogrodu. Prace

zakładały m.in. wymianę ogrodzenia, wymianę nawierzchni ścieżek, uporządkowanie roślinności, remont stawu, budowę kanalizacji deszczowej, sieci światłowodowej, wprowadzenie monitoringu i bezprzewodowego internetu na terenie parku, przebudowę placu zabaw, rewitalizację muszli koncertowej i szaletu. Prace remontowe zakończono w 2013 roku. Obecnie Ogród Saski zajmuje 12,8 hektara, znajduje się tu ok. 2500 drzew, wiele krzewów i bylin, w tym liczne i cenne okazy starodrzewu.

Ogród Saski jest świadectwem kultury, stylu epoki i oryginalnej kreacji projektanta, który w mistrzowski sposób wyraził w swym projekcie bezpośrednie związki pomiędzy cywilizacją a naturą, znakomicie wpisując się w topografię terenu. Ogród historyczny jest częścią dziedzictwa narodowego, a przetrwanie zapewnić mu może tylko intensywna i ciągła opieka specjalistów. Odpowiednie zabezpieczenia winny być podejmowane przez szkolenie takich osób jak: historycy, architekci, architekci krajobrazu, ogrodnicy i botanicy.

2. Ogród Saski jest obiektem zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr A/847 decyzjami znak: KL.IV.5349/10/82 z 12 listopada 1982 r. oraz znak: KD.5130.108.9.2014 z 23 grudnia 2014 r.
3. Wprowadzenie nowego, stałego elementu architektonicznego jakim jest woliera, winno zakładać zachowanie wysokich wartości historycznych i krajobrazowych Ogrodu. Stąd forma w/w urządzenia przede wszystkim nie powinna powodować sprzeczności pomiędzy tożsamością miejsca a wyglądem ptaszarni. Nowych rozwiązań, w miejsce istniejących obecnie i tymczasowych, należy poszukiwać w nawiązaniu do XIX wiecznych realizacji ogrodowych tego typu. Woliera winna więc charakteryzować się lekką, metalową konstrukcją, z ażurowym wypełnieniem ścian, niepozbawionym delikatnych elementów dekoracyjnych. Co do zasady nie należy stosować zadaszenia, jednak biorąc pod uwagę klimat, dopuszcza się wprowadzenie transparentnego przekrycia. Kolorystyka elementów metalowych, w nawiązaniu do drzewostanu, w tonacjach ciemnej zieleni. Lokalizacja w miejscu obecnego tymczasowego obiektu. Prace projektowe winny uwzględnić również niezbędne dojścia i zagospodarowanie otoczenia. W załączeniu przykładowe rozwiązania, które mogą stanowić inspirację prac projektowych (zał. 1, 2).
4. Pierwotna altana, pochodząca sprzed 1885 roku, była obiektem drewnianym, zbudowanym na planie ośmiokąta, otwartym, o konstrukcji wspartej na słupach, przykrytym charakterystycznym dachem ze szczytami i kopułą – hełmem. Usytuowana w głównym wnętrzu ogrodowym pełniła rolę akcentu architektonicznego. Otoczona była obramowaniem roślinnym, z obwódką bukszpanową, okrywającym przyziemie i drewniane, ażurowe ścianki boczne. Dekoracja roślinna oplatała słupy konstrukcyjne. Forma dachu była dość złożona, z czterema szczytami „tyrolskimi”, a kopuła posiadała bogatą dekorację w postaci koronek, grzebieni i sterczyn. W jej miejscu, w latach 90. tych XX w., zbudowano obiekt nawiązujący bardzo ogólnie do pierwotnego (zniszczony w wyniku burzy w 2017 roku). Optymalnym rozwiązaniem zatem byłoby odtworzenie pierwotnej formy – na podstawie zachowanej ikonografii (zał. 3). W powyższych działaniach, jako najważniejsze cechy

nowego obiektu należy wymienić: ośmiokątny rzut, drewniana konstrukcja (lub obłożona drewnem), otwarta (ażurowa) forma, kształt dachu i materiał jego pokrycia (gont). Kolorystyka nawiązująca do naturalnego drewna.

5. Na realizację w/w działań Inwestor jest zobowiązany – zgodnie z art. 36 . 1 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – uzyskać pozwolenie Miejskiego Konserwatora Zabytków w Lublinie. Zaleca się robocze konsultacje z MKZ na etapie prac projektowych.

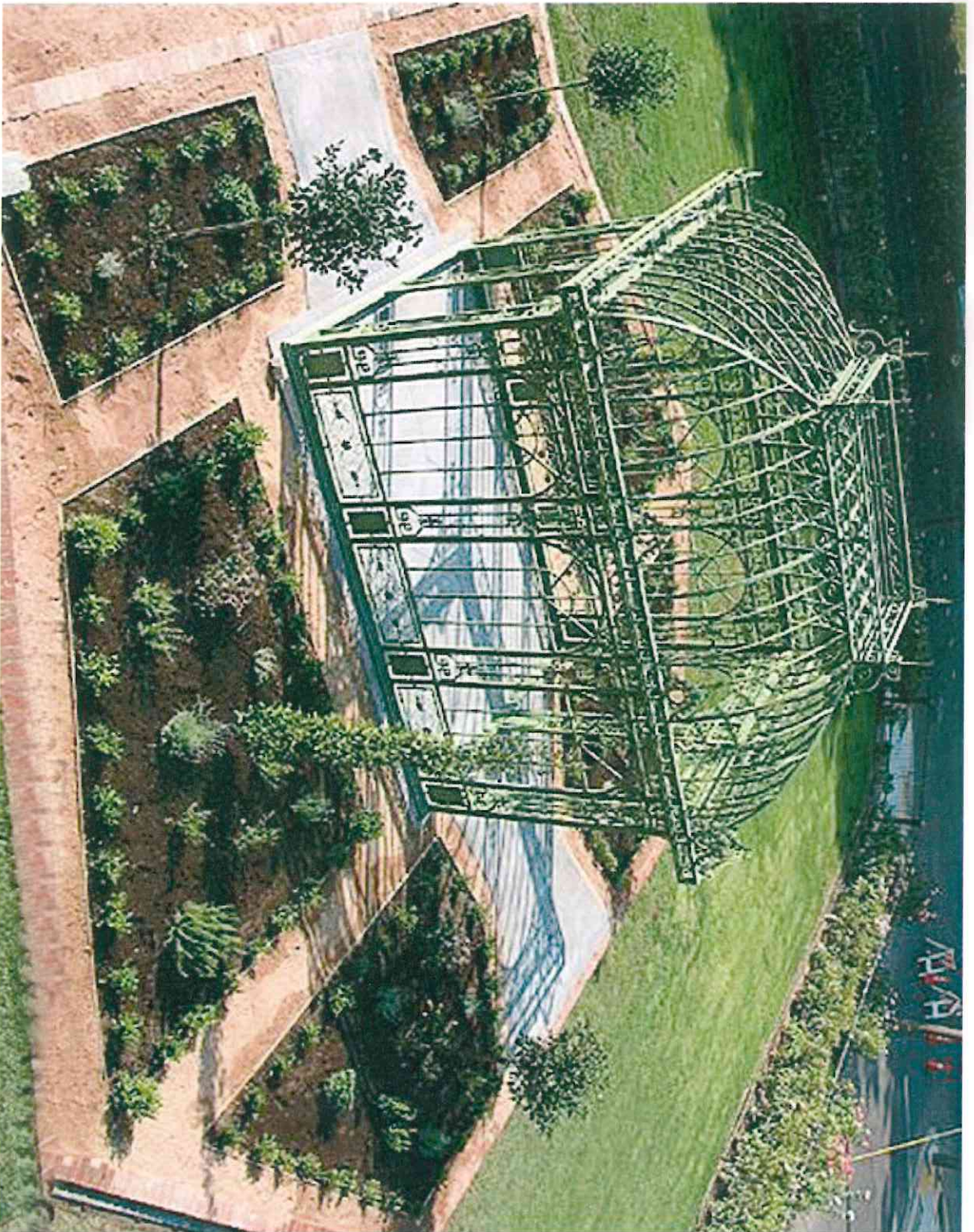
Otrzymują:

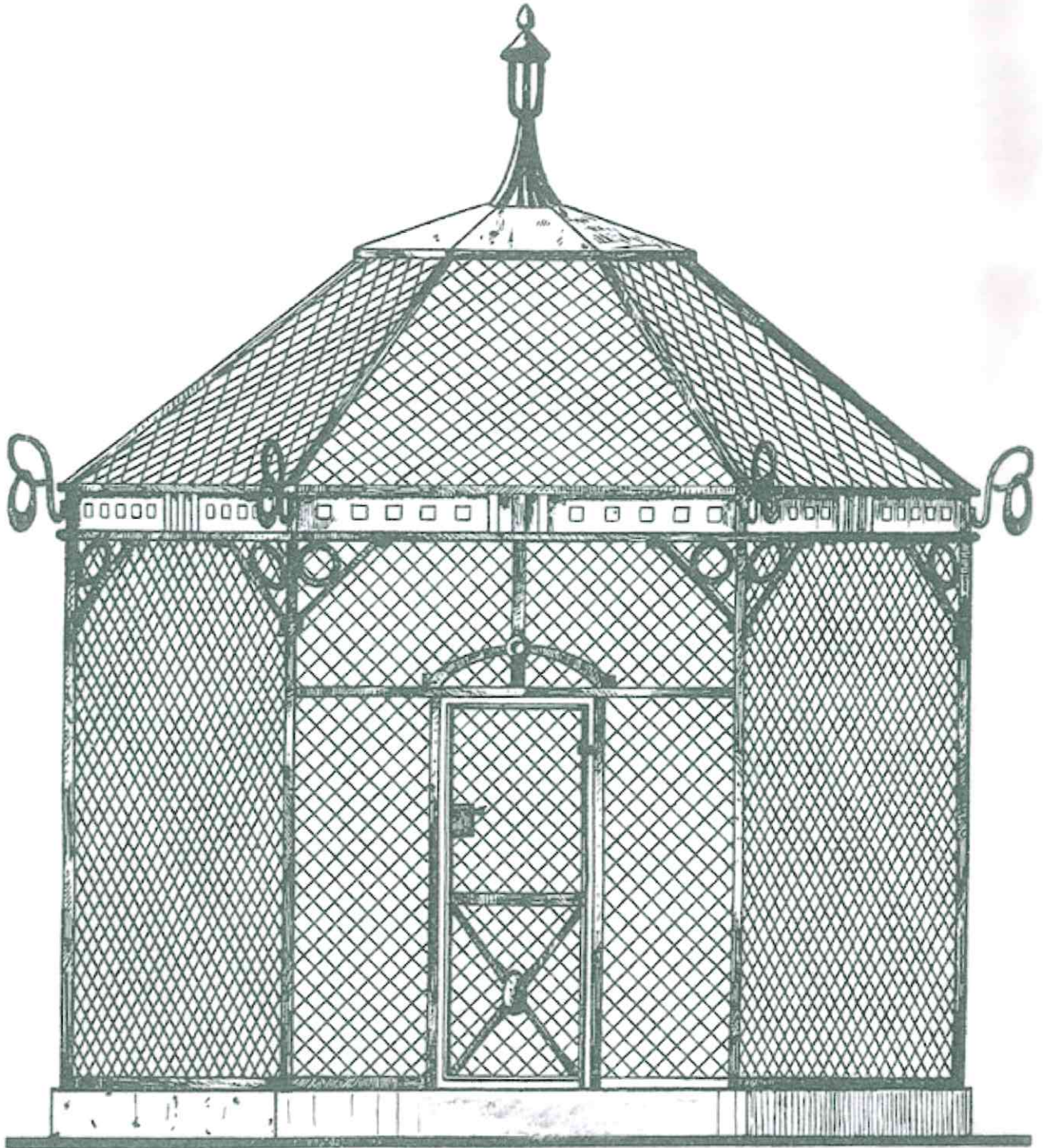
1. Adresat,
2. A/a

MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Hubert Męciak

CAE.1

ZAE-3

Lublin. Altana w ogrodzie Saskim.

F
FOTOPOLSKA
284624